

Gemeente Ameland
Gemeenteraad
Postbus 22
9160 AA HOLLUM

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
(058) 292 59 25

www.fryslan.frl
provincie@fryslan.frl
www.twitter.com/provfryslan

Ljouwert, 7 maart 2023

Ferstjoerd, **7 maart 2023**

Ús skaaimerik : 02044200
Ôfd./Opjefte : Bestjoerssaken
Behannele : Jelmer de Vries/ (058) 292 85 41 of jelmer.devries@fryslan.frl
troch
Jo/Jimme :
skaaimerik
Taheakk(en) : Beliedsramt ynterbestjoerlik tafersjoch 2023-2026

ûnderwerp : Oanbieden provinsjaal beliedsramt ynterbestjoerlik tafersjoch 2023-2026 ('Mei iepen fizier mei-inoar arbeidzje oan op risiko's tasnien tafersjoch op mjitte').

Achte gemeenteried,

Let op: een Nederlandse versie van deze brief vindt u onder de Friese brief.

Mei dit brief jouwe wy jimme ynformaasje oer it nije provinsjale beliedsramt ynterbestjoerlik tafersjoch 2023-2026. Dat beliedsramt is op 31 jannewaris 2023 troch it kolleezje fan Deputearre Steaten fan Fryslân fêststeld en dêrmei yn it wurk set. It beliedsramt beskriuwt hoe't wy yn it oanbelangjende plantiidrek it ynterbestjoerlik tafersjoch (hjernei: YBT) op mei-oerheden ynrjochtsje en hoe't soks yn syn wurk gean sil. It beliedsramt ('Mei iepen fizier mei-inoar arbeidzje oan op risiko's tasnien tafersjoch op mjitte') is foar kundskip taheakke.

Oanlieding

It YBT op gemeenten en wetterskippen is in wetlike taak fan 'e provinsje en sjocht der op ta dat meibewâldtaken strikend mei wet- en regeljouwing troch tafersjochkrijers útfierd wurde. Yn 'e jierren 2018-2019 is it Fryske YBT evaluearre. Dat evaluearjen hat in rapport mei konklúzjes en oanrikkemandaasjes oplevere om 'e effektivens fan it YBT te ferbetterjen. Yn 2020 is úteinset mei it trochûntwikkeljen fan it YBT op grûn fan 'e útgongspunten fan it neamde evaluaasjerapport. Beskiedend dêryn wie it YBT-ûntwikkelsenario 'Tafersjoch op mjitte', de tafersjochfariant dy't it kolleezje fan Deputearre Steaten yn 2019 foar kar nommen hat.

Yn 'e lêste twa jier is dat ûntwikkelsenario oerset nei in tafersjochferzje, tafersjochdoelstelling en in wize fan wurkjen. Dêr is op ûnderskate tiden oer praat mei ús tafersjochkrijers. De wize fan wurkjen is mei sukses útprobearre yn in *pilot* mei trije gemeenten (Skiermuontseach, Harns en Smellingerlân), wêrnei't yn 2022 de wize fan wurkjen tapast is op alle tafersjochkrijers. Dy ûnderdielen binne it fûnemint fan it beliedsramt en it oanpakken fan it YBT yn 'e kommende jierren.

Wurk op mjitte

Fan 2023 ôf stiet it YBT yn it teken fan it fierder foarmjaan fan op risiko's tasnien tafersjochwurk op mjitte ('maatwerk'). Dêrby leit de klam op it oangean fan 'e dialooch mei tafersjochkrijers en dêryn it opsporen en fêststellen fan risiko's by it útfieren fan meibewâldtaken. It jierlikse hifkjen fan prestaasjes fan tafersjochkrijers neffens tafersjochdomein mei help fan it stopljochtemodel is loslitten. Dy foarm fan systeemtafersjoch komt net werom.

Yn 't plak dêrfan komt 'learend tafersjoch', dêr't wy yn it plantiidrek fan it beliedsramt by ta-wurkje nei it opstellen fan in op it doel rjochte tafersjochplan neffens tafersjochkrijer. Neffens tafersjochdomein wurde (eventuele) útfieringsrisiko's fêststeld en opnommen yn it tafersjochplan. De provinsje hâldt tafersjoch op sân domeinen, te witten: argyf- en ynformaasjebehear, argeology en monumintesoarch, omjouwingsrjocht, romtlike oardering, hûsfesting statushâlders, Frysk en wetter en riolearring. It op risiko's tasniene tafersjoch op mjitte is fan tapassing op dy domeinen.

ûnder wurk op mjitte fersteane wy ek it mei ferdrach ynsetten fan tafersjoch. Dat wol sizze, dat it measte omtinken útgiet nei de domeinen dêr't risiko's by in tafersjochkrijer yn fêststeld binne. Domeinen dêr't gjin kwetsberheden yn fêststeld binne, hawwe minder urginsje. Fansels hâldt soks net yn dat net sjoen wurdt nei ûntjouwings dy't dêr feroaring yn bringe kinne.

Op risiko's tasnien en previntyf

Mei help fan tafersjochpetearen en tematysk ûndersyk wurde mooglike útfieringsrisiko's opspoard en útdippe. Wy meitsje mei alle tafersjochkrijers ôfspraken oer it yn 'e macht hâlden fan dy risiko's en nimme dy op yn it plan fan tafersjoch. Behalven dy ôfspraken wurdt yn dat plan fan tafersjoch ek opnommen hokker ynformaasje oft brûkt wurdt by it útfieren fan ús tafersjochhâldende taak.

Fia temaûndersyk kinne faakfoarkommende risiko's analysearre wurde, wêrnei't de tafersjochhâlder *best practices* mei tafersjochkrijers diele kin. Dêr krijt it YBT in mear previntyf karakter mei, dat helpt om 'e kâns op oan it ljocht kommen fan risiko's lytser te meitsjen. De yndividuele tafersjochplannen mei-inoar binne it totaaloersjoch fan risiko's yn 'e provinsje.

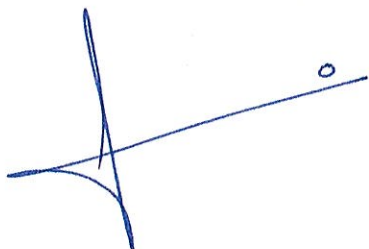
Tafersjoch op grûn fan iepen bestjoerskultuer

Wy fertrouwe derop dat tafersjochkrijers iepen en earlik binne oer de útdagings en (eventuele) risiko's dy't besteane by it útfieren fan wetlike taken. As tafersjochhâlder jildt dat wy ús iepen en transparant en as 'krityske freon' opstelle. Wy posisjonearje ús as tafersjochhâlder mear tusken tafersjochkrijers, mar hâlde dêrby ús tafersjochhâldende rol goed yn it each. As de wet en 'e omstannichheden ús dêrta ferplichtsje, sil yntervinearre wurde. Dêr hawwe wy in wetlik ynstrumintarium foar ta ús foldwaan en wurdt de yntervinsjeljedder by trochrûn. Lykwols, troch mei inoar yn dialooch te bliuwen en fanwege de previntive wurking dy't fan in op risiko's tasnien tafersjoch op mjitte útgiet, fertrouwe wy derop dat wetlik yngripen yn in soad gefallen tefoarenkommen wurde kin.

Foarútsjoch

Lykas oanjûn yn it beliedsramt, stelle wy alle jierren in útfieringswurklist YBT op. Foar 2023 jildt, dat dy op dit stuit opsteld wurdt en dat dy oer net al te lange tiid oan jimme tastjoerd wurdt.

Deputearre Steaten fan Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, foarsitter

A. Schepers, MSc, sekretaris

Leeuwarden, 7 maart 2023

Verzonden, **7 maart 2023**

Ons kenmerk :
Afd./Opgave : Bestuurszaken
Behandeld door : Jelmer de Vries/ (058) 292 85 41 of jelmer.devries@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : Beleidskader interbestuurlijk toezicht 2023-2026
Onderwerp : Aanbieden provinciaal beleidskader interbestuurlijk toezicht 2023-2026
(‘Met open vizier samen werken aan risicogericht maatwerktoezicht’).

Geachte gemeenteraad,

Door middel van deze brief informeren wij u over het nieuwe provinciale beleidskader interbestuurlijk toezicht 2023 – 2026. Dit beleidskader is op 31 januari 2023 door het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân vastgesteld en daarmee in werking getreden. Het beleidskader beschrijft hoe wij in de planperiode het interbestuurlijk toezicht (hierna: IBT) op mede-overheden inrichten en welke werkwijze gehanteerd wordt. Het beleidskader (‘Met open vizier samen werken aan risicogericht maatwerktoezicht’) is ter informatie bijgevoegd.

Aanleiding

Het IBT op gemeenten en waterschappen is een wettelijke taak van de provincie en ziet er op toe dat medebewindstaken in lijn met wet- en regelgeving door toezichtontvangers worden uitgevoerd. In de periode 2018-2019 is het Friese IBT geëvalueerd, wat heeft geresulteerd in een evaluatierapport met conclusies en aanbevelingen om de effectiviteit van het IBT te verbeteren. In 2020 is gestart met de doorontwikkeling van het IBT op basis van de uitgangspunten van het evaluatierapport. Bepalend hierin was het IBT-ontwikkelingscenario ‘Toezicht op maat’, de toezichtvariant waarvoor het college van Gedeputeerde Staten in 2019 heeft gekozen.

In de afgelopen twee jaar is dit ontwikkelingscenario vertaald naar een toezichtvisie, toezichtdoelstelling en een werkwijze. Hierover is op verschillende momenten gesproken met onze toezichtontvangers. De werkwijze is succesvol getest binnen een pilot met drie gemeenten (Schiermonnikoog, Harlingen en Smallingerland), waarna in 2022 de werkwijze is toegepast

bij alle toezichtontvangers. Deze onderdelen vormen het fundament van het beleidskader en de aanpak van het IBT in de komende jaren.

Maatwerk

Vanaf 2023 staat het IBT in het teken van het verder vormgeven van risicogericht maatwerktoezicht. Hierbij ligt de nadruk op het aangaan van de dialoog met toezichtontvangers en daarbinnen het opsporen en vaststellen van risico's bij de uitvoering van medebewindstaken. De jaarlijkse beoordeling van prestaties van toezichtontvangers per toezichtdomein aan de hand van het stoplichtenmodel is losgelaten. Deze vorm van systeemtoezicht keert niet terug.

In de plaats hiervan komt 'lerend toezicht', waarbij we binnen de planperiode van het beleidskader toewerken naar het opstellen van een doelgericht toezichtplan per toezichtontvanger. Per toezichtdomein worden (eventuele) uitvoeringsrisico's vastgesteld en opgenomen in het toezichtplan. De provincie houdt toezicht op zeven domeinen, te weten: archief- en informatiebeheer, archeologie en monumentenzorg, omgevingsrecht, ruimtelijke ordening, huisvesting statushouders, Frysk en water en riolering. Het risicogericht maatwerktoezicht richt zich op deze domeinen.

Onder maatwerk verstaan wij ook het doelmatig inzetten van toezicht. Dat wil zeggen dat de grootste aandacht uitgaat naar de domeinen waarbinnen risico's bij een toezichtontvanger geconstateerd zijn. Domeinen waarbinnen geen kwetsbaarheden worden geconstateerd, hebben minder urgentie. Natuurlijk betekent dit niet dat er niet gekeken wordt naar ontwikkelingen die hier verandering in kunnen brengen.

Risicogericht en preventief

Door middel van toezichtgesprekken en thematisch onderzoek worden mogelijke uitvoeringsrisico's opgespoord en uitgediept. Wij maken met iedere toezichtontvanger afspraken over de beheersing van deze risico's en nemen deze op in het toezichtplan. Behalve deze afspraken wordt in dit toezichtplan ook opgenomen welke informatie gebruikt wordt bij het uitvoeren van onze toezichthoudende taak.

Via themaonderzoek kunnen veelvoorkomende risico's worden geanalyseerd, waarna de toezichthouder *best practices* met toezichtontvangers kan delen. Hiermee krijgt het IBT een meer preventief karakter, wat de kans op openbaring van risico's helpt te verkleinen. De individuele toezichtplannen vormen samen het totaaloverzicht van risico's in de provincie.

Toezicht op basis van open bestuurscultuur

Wij vertrouwen erop dat toezichtontvangers open en eerlijk zijn over de uitdagingen en (eventuele) risico's die bestaan bij de uitvoering van wettelijke taken. Als toezichthouder geldt dat dat wij ons open en transparant en als 'kritische vriend' opstellen. Wij positioneren ons als toezichthouder meer tussen toezichtontvangers, maar verliezen daarbij de toezichthoudende rol niet uit het oog. Wanneer de wet en de omstandigheden ons hiertoe verplichten, zal tot interventie worden overgaan. Hiervoor beschikken wij over een wettelijk instrumentarium en wordt de interventieladder doorlopen. Echter, door in dialoog met elkaar te blijven en vanwege de preventieve werking die van risicogericht maatwerktoezicht uitgaat, vertrouwen wij erop dat wettelijk ingrijpen in veel gevallen kan worden voorkomen.

Vooruitblik

Zoals aangegeven in het beleidskader stellen wij ieder jaar een uitvoeringsagenda IBT op. Voor 2023 geldt dat deze momenteel opgesteld wordt en dat deze binnen afzienbare tijd aan u wordt toegestuurd.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Schepers, MSc, secretaris